

Дневникъ

(стенографски)

на

XVII^{то} обикновено Народно събрание.

Четвърта извънредна сесия

33. заседание

София, вторникъ, 31 декемврий 1918 година.

(Открито отъ подпрѣдседателя д-ръ И. Момчиловъ въ 4 ч. слѣдъ пладне)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звъни) Отъ 242 народни прѣдставители присѣствуватъ 228. Има нужното число.

Обявявамъ заседанието за открито.

(По списъка отсѣствуватъ слѣднитѣ г. г. народни прѣдставители: Константинъ Апостоловъ, Иванъ Багárovъ, Георги Генковъ, Иванъ Гешовъ, Юрданъ Дечевъ, Гочо Димовъ, Станчо Донеvъ, Георги Кирковъ, Тодоръ Лукановъ, Христо Марковски, Александъръ Механджийски, д-ръ Василъ Радославовъ, д-ръ Никола Стойчевъ и Коста Ципорановъ)

Съобщавамъ на народното прѣдставителство, че пловдивскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Стефанъ Петковъ е направилъ питане къмъ г. министра на войната. Това питане на г. Петкова ще се изпрати до г. министра, съ молба да отговори.

Сжщо така, постѣпило е едно питане, пакъ до г. министра на войната, отъ народния прѣдставителъ г. Данаиловъ, съ слѣдното съдържание: (Чете)

„Моля Ви, г. прѣдседателю, да направите възможното, щото още въ днешното заседание на Камарата г. военниятъ министъръ да ми отговори на питането:

„1. Извѣстно ли е на г. министра, кждѣ се намиратъ днесъ останалитѣ още въ залогъ при военнитѣ сили на Антантата офицери и войници на VI дивизия и Сборната.

„2. Какво е тѣхното положение днесъ, материялно и здравословно, и кога ще бжде възможно да се върнатъ тѣ въ отечеството си къмъ мирната работа на домашното огнище.“

Желаете ли, г. министре на войната, да отговорите?

Министъръ А. Ляпчевъ: Ще отговоря.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Данаиловъ.

Г. Данаиловъ: Г. г. народни прѣдставители! Г. прѣдседателъ прочете дословно моето питане. Къмъ него нѣмамъ да прибавя нищо, освѣнъ слѣдното. Понеже една частъ отъ българскитѣ синове се намиратъ днесъ въ тѣй наречения залогъ при войскитѣ на Антантата и понеже тукъ, въ нашето отечество, се донасятъ различни слухове за положението имъ, понеже ние се намираме днесъ, като православни християни, прѣдъ едни свѣтли празници, когато по неволя всѣки е повече съ мисълта си къмъ своитѣ близки, понеже, отъ друга страна, тия заложници изпълниха най-добросъвѣстно своя отечественъ дългъ и днесъ

сж лишени отъ бащини огнища, и особено слѣдъ Нова година, когато ще захванатъ хубавитѣ полски работи, тѣй скжпи на българскитѣ граждани и селяни, азъ си позволяхъ да попитамъ г. военния министъръ, кждѣ сж тѣзи войски, въ какво положение се намиратъ и дали ще бждемъ щастливи частъ по-скоро да ги приемемъ въ нашата срѣда, да се върнатъ въ бащинитѣ си огнища?

П. Пешевъ: Понеже и азъ съмъ направилъ подобно питане, ще смѣтамъ, че г. министърътъ ще отговори и на моето питане.

Г. Данаиловъ: Азъ не бѣхъ извѣстенъ, г. Пешевъ; инакъ не щѣхъ да направя подобно питане.

Т. Петровъ: И азъ имамъ такова питане за плѣнниците отъ 6-та Бдинска и Сборната дивизии.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на войната.

Министъръ А. Ляпчевъ: Г. г. народни прѣдставители! Съмнѣние нѣма, че интересътъ, както на народното прѣдставителство, тѣй сжщо и на цѣлия български народъ, е голѣмъ къмъ тѣзи нещастници, нѣкои отъ които на самото бойно поле, а други съгласно договора за примирие останаха залогъ, останаха въ плѣнъ, и продължава тѣхното плѣнничество. Дори приближаването на мира въ нищо не подобрява положението имъ, що се отнася до незабавното връщане въ родината имъ. Не може да има съмнѣние у никого отъ васъ, че правителството отъ самото начало полага най-голѣми усилия, за да могатъ тѣзи синове на България да се върнатъ у дома си. Особенъ интересъ, и съ право, се прояви отъ правителството спрѣмо ония отъ тѣхъ, които попаднаха въ плѣнъ, съгласно договора за примиренето, дѣто изрочно е казано: „До нова заповѣдь“. Азъ, като съучастникъ при създаването на тоя договоръ и днесъ, като воененъ министъръ, съмъ ималъ особени грижи да припомня не само формалното наше право, но да припомня и онова, което азъ въ момента на сключването на тоя договоръ бѣхъ въ правото си да си създамъ като убѣждение. А то бѣше слѣдното. Тѣзи войски, които бѣха на западъ отъ тѣй наречения скопски меридианъ, по заповѣдь на българското правителство, сложиха оржикето си и изпълниха единъ най-мжчителенъ дългъ къмъ отечеството, какъвто единъ войникъ може да изпълни. Въ тѣхната срѣда, въ момента на получаването на запо-

вѣдѣта, се е явило недоумѣние кое е по-доброто да направятъ, толкова повечко — обичамъ да вѣрвамъ, че нѣма да бѣда опроверганъ отъ никого — че въ него моментъ, при дадената бойна обстановка, тѣ сж били въ положеніе да не послушатъ заповѣдта на правителството. Но тамъ е и тѣхната голѣма заслуга, дѣто тѣ послушаха тази заповѣдъ и, тѣй да се каже, доброволно, за общитѣ, за великитѣ интереси на отечеството, сложиха оръжия. Изтъкнахъ тѣзи нѣща, защото тѣ изказватъ истината, защото ми е било дългъ да ги изтъквамъ и защото тѣ ми даватъ основание да се надѣвамъ, че положението на плѣнниците „до втора заповѣдъ“ ще трѣбва частъ по-скоро да бѣде оправено въ смисълъ: както извѣстни части отъ първата дивизия вече се прибраха, така сжщо и останалитѣ части отъ тази дивизия и отъ другитѣ дивизии да могатъ да се прибератъ въ отечеството си. Ако не е постигнато всичко това до днесъ, причини има разни. Азъ се надѣвамъ, че тѣ скоро ще се отстранятъ. Азъ имамъ голѣма вѣра въ защитането на правото, въ незабравянето на истината, и споредъ това се надѣвамъ, че въ недалечно врѣме тѣзи хора ще бѣдатъ върнати на своето отечество. Г. генералъ Кретиенъ, който е командующъ войскитѣ на съюзницитѣ въ България, сподѣля сжщото разбиране, и азъ обичамъ да вѣрвамъ, че прѣзъ тѣзи свѣтли празници той ще бѣде единъ ходатай за това, което е право, и за това, което всѣки българинъ се надѣва да получимъ.

Досежно фактическото положение на плѣнниците, много не мога да кажа. Знае се, обаче, че отъ тѣхъ около петъ хиляди души се намиратъ въ Сърбия и около петъ хиляди души въ Гърция. Тѣзи сж поне свѣдѣнията, които азъ съмъ добилъ. Знае се още, че 41 и 42 полкове сж дадени на италианцитѣ, отъ които слушамъ, че нито плѣнниците имъ сж потрѣбни, нито иматъ възможностъ да ги хранятъ, както тѣ биха желали. Останалитѣ плѣнници се намиратъ у англичани и французи. За плѣнниците, които се намиратъ у англичани и французи, има най-добритѣ възможни свѣдѣния за плѣнническия животъ. Тѣ сж добри третириани, добри хранени, но плѣнникътъ, като плѣнникъ, е стѣсненъ, и особено единъ плѣнникъ, който е воювалъ толкова дълго врѣме.

Х. Кабакчиевъ: Иматъ нужда отъ дрѣхы, сапунъ и долно облѣкло.

Министъръ А. Ляпчевъ: Колкото по въпроса, що се прави за тѣхъ, азъ съмъ помолилъ г. генералъ д'Епре и той е далъ разрѣшение на нашия офицеръ за връзка, полковникъ Петровъ, който се намира въ Солунъ, да може да посѣщава почти всички лагери, да може да бѣде въ контактъ съ нашитѣ офицери, па и съ нашитѣ войници. Казвамъ „почти всички лагери“, защото има нѣкои лагери, каквито сж сръбскитѣ, които не сж достъпни за нашитѣ офицери, живущи въ Солунъ, обаче свѣдѣнията гласятъ, че надзорътъ на френскитѣ офицери е достатъчно строгъ и че ние не можемъ да имаме опасения за тѣзи наши братя. Стана нѣщо повечко. Помолихме прѣдставителитѣ на американската мисия на „Червения кръстъ“, която се намира въ Солунъ, да може тя да изпрати свои хора по възможностъ при всѣки единъ отъ плѣнническитѣ лагери и чрѣзъ тѣхъ да могатъ нашитѣ плѣнници да даватъ свѣдѣния, да се сношаватъ съ роднинитѣ си и по възможностъ да имъ се набавя най-нужното. Дамскитѣ комитети въ нашата столица отъ своя страна вършатъ тѣй сжщо едно челолюбиво дѣло, като съ събранитѣ срѣдства, съ които искаха да набавятъ долни дрѣхы на нашитѣ войници прѣзъ врѣме на войната, купуватъ нужнитѣ облѣкла и ги изпращатъ тамъ, дѣто е нужно, въ плѣнническитѣ лагери. Едно общество на Международния християнски съюзъ въ Женева образува свой клонъ въ София, и този клонъ попада на връзка съ този международенъ съюзъ, и чрѣзъ него съюзъ се надѣваме въ най-скоро врѣме да имаме и по единъ прѣдставителъ на това челолюбиво дружество при всѣки лагеръ ако не, то поне при всѣка една отъ военнитѣ части, които държатъ наши плѣнници, значи, прѣдъ сръбскитѣ, грѣцкитѣ, френскитѣ и английскитѣ части, за да можемъ чрѣзъ тѣхъ пъкъ да наредимъ една по-редовна служба, за да се подпомагатъ тия плѣнници.

Това сж, г. г. народни прѣдставители, свѣденията, които съмъ въ положение да ви дамъ. Повечко не зная. Остава да се надѣваме, че въ скоро врѣме тѣзи синове ще ги видимъ прибрани въ отечеството имъ България.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата Данаиловъ.

Г. Данаиловъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ вземамъ актъ отъ изявленията на г. министра на войната, но мисля, че вие всички ще се присѣдините къмъ слѣдующитѣ нѣколко думи, които азъ отправямъ къмъ г. министра на войната и къмъ българското правителство. Отношенията на хората се редятъ по извѣстни правови актове. Когато България биде принудена да сключи примиріе съ военнитѣ сили на Антантата, въ договора, който ви е вече напълно извѣстенъ, се споменува, че една частъ отъ българскитѣ войски, тѣзи на западъ отъ скопския меридианъ, оставатъ като заложници до ново разпореждане, което ще послѣдва отъ главното командване на антантискитѣ сили на изтокъ. Смѣя да вѣрвамъ, че правителството ще се отнесе сериозно по изпълнението на тази точка отъ договора, и понеже насрѣща ни стоятъ сили, които на всѣка стѣпка се стремятъ да покажатъ, че тачатъ договоритѣ, които сж сключили съ свитѣ контрагенти, ще може нашето правителство, опрѣно на цѣлото Народно събрание, да направи сериозни постѣпки, за да могатъ тѣзи български синове, които, по причината, която се изложи отъ г. министра на войната, останаха отвѣждъ нашитѣ граници, да се върнатъ въ своитѣ огнища, дѣто ги чака работа. Надѣвамъ се, че българското правителство ще обърне внимание на думитѣ, които изказвамъ, и че народното прѣдставителство ще му даде цѣлата си подкрѣпка да вземе енергически мѣрки. Да не чакаме отъ отдѣлни дамски комитети и християнски дружества, но самото правителство да направи всичко, штоо тѣзи хора да не бѣдатъ тамъ безъ дрѣхы, безъ храна, безъ облѣкло и безъ връзка съ своята родина.

Т. Петровъ: Доста отдавна бѣхъ направилъ такова питане къмъ г. министъръ-президента.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Пешевъ.

П. Пешевъ: Азъ съмъ направилъ питане въ сжщия смисълъ къмъ г. министъръ-прѣдседателя и понеже г. министърътъ на войната отговори, смѣтамъ за нужно да прибавя и азъ нѣколко думи къмъ онова, което се каза. Свѣдѣнията на всички ни сж, че една частъ отъ нашитѣ плѣнници, които по договора за примиріето се прѣбладаха, не се третиратъ добръ, особено ония, които сж въ Солунъ и които изпълняватъ службата на хамали. Тѣ сж били третирани извънредно злѣ, нѣкои отъ тѣхъ малтретирани и дори бити. Има свѣдѣния отъ офицери, които сж въ плѣнъ у французитѣ, че и спрѣмо тѣхъ извънредно злѣ сж се отнасяли; дори полковници сж били ограничавани въ тѣхната лична свобода и въ тѣхното движение. Има свѣдѣния, че плѣнници офицери дори сж лишени отъ всѣкакви срѣдства за прѣживѣване, каквито ако имаха, биха могли да си набавятъ храна и облѣкло, които липсватъ тамъ или имъ се даватъ въ недостатъчно количество. Има свѣдѣния, че италианскитѣ военни власти се отнасятъ извънредно хуманно къмъ нашитѣ плѣнници, обаче и тѣмъ хранатане била достатъчна, за да могатъ да ги задоволятъ. Та азъ моля нашето правителство — и въ това отношение мисля, че цѣлото Народно събрание е единодушно — да се застъпи за тия наши плѣнници да бѣдатъ частъ по-скоро освободени, а докато се намиратъ тамъ, да намѣри срѣдства да бѣдатъ снабдени съ пари, съ храна и да се улесни тѣхната кореспонденция. Защото, г. г. народни прѣдставители, отворени писма, писани на френски езикъ отъ наши офицери, въ които съобщаватъ само, че сж живи и здрави, пристигатъ отъ Леонъ за два мѣсеца и половина. Азъ мисля, че българското правителство, което е въ таква добри отношения съ държавитѣ отъ Съглашението, ще ходатайствува прѣдъ тѣхъ да се освободятъ по-скоро тия плѣнници, да се смекчи начинътъ на третиранието имъ, да се снабдятъ съ срѣдства за прѣживѣване, съ пари, съ облѣкло, а тѣй сжщо да се улеснява тѣхната кореспонденция съ роднителитѣ имъ и на послѣднитѣ съ тѣхъ. Вѣрвамъ, че постѣпкитѣ на българското правителство, толкова справедливи, толкова основателни и толкова законни, основаващи се на договора за примиріето, ще бѣдатъ уважени отъ военнитѣ прѣдставители на Съглашението.

Като изказвамъ доволство отъ тия обяснения, които г. министърътъ на войната даде по поводъ питането, надѣвамъ се, че постѣпкитѣ на правителството, тѣй силно и тѣй единодушно подкрѣпени отъ Народното събрание, ще се увѣнчаятъ съ успѣхъ.

Т. Петровъ: Азъ бѣхъ отправилъ по сжщия въпросъ питане къмъ г. министъръ-прѣдседателя.

Министър-председател Т. Теодоров: Сжщият отговоръ.

Т. Петровъ: Ако и да е сжщият отговоръ, дайте ми възможност да развия питането си.

Министър-председател Т. Теодоровъ: Нѣма нужда всѣки да прави питання — сжщото ще кажа.

Т. Петровъ: Ние имаме свѣдѣния за сжщият плѣнници, че сж останали гладни, по цѣли два дена не имѣ е давано хлѣбъ, излагани сж на студъ, настанявани сж да ношуватъ зимно врѣме въ палатки на открито. Вслѣдствие тѣзи дивизии, на тѣзи войски въ плѣнъ — защото тѣ не бѣха плѣнени, а ги обявиха въ плѣнъ — трѣбва да направи всички сериозни постѣпки, първо, за облекчаване участъта на обявенитъ въ плѣнъ войници, и второ, за най-скорошното имъ връщане. Отъ друга страна, самото правителство трѣбва да прати облѣкло, сапунъ и други принадлежности, които трѣбватъ на тия плѣнници, и да се застѣпи за подобрене на храната имъ, защото тѣзи войници не биха били въ плѣнъ, ако правителството можеше да се държи по-достойно. Ние виждаме, че държави, които сключиха миръ слѣдъ България, не дадоха въ плѣнъ неплѣнени зойски. Германцитъ, които сключиха мира най-късно и при революция, не дадоха плѣнници; Турция, която сключи миръ слѣдъ насъ, тоже не даде плѣнници. Но нашитъ буржоазни правителства, които въ врѣме на побѣди си изгубватъ главитъ, сжщо тѣй си изгубватъ главитъ и въ врѣме на поражение, и тѣ носятъ вината за тежката участъ и тежкото положение на тия войски, обявени въ плѣнъ.

Ето защо ние настояваме, щото, първо, да се направи всичко възможно отъ страна на правителството за подобрене участъта на тѣзи войници, да имъ се прати, както казахъ, облѣкло, сапунъ, да се иска подобрене на храната и положението имъ, а най-главно, да се иска по-скоро да бждатъ освободени. Правителството е длѣжно да вдигне гласъ прѣдъ работническата класа въ Европа и да заяви, че съглашенскитъ правителства влошаватъ условията на примиренето, измѣняватъ на думата си, и да апелира къмъ народитъ въ Съглашението, къмъ работническитъ маси въ тия страни, да упражнятъ натискъ срѣщу своитъ правителства. Ако тѣ взематъ плѣнници да ги мѣчатъ и изтезаватъ безъ цѣль, безъ нужда, трѣбва да се вдигне гласъ отъ страна на правителството и да се отпрати апелъ къмъ народитъ, къмъ пролетариата на съглашенскитъ страни. Защото ние виждаме, че и съглашенскитъ правителства, които говорятъ за права, за свободи на малкитъ народи, измѣняватъ на думитъ и обѣщанията си и увеличаватъ насилията надъ тѣхъ.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! На питаннята, които се направиха отъ г. г. Данакилова и Пешева, се отговори отъ г. Ляпчева. Нѣмаше нужда да се попълни това питане по този начинъ и съ тѣзи изрази, както се направи отъ прѣждоговорившия народенъ прѣдставителъ. Не трѣбва да се дава, г. г. народни прѣдставители, пълна вѣра на всички свѣдѣния, които могатъ да дойдатъ до васъ за нѣкакво лошо третиране на нашитъ плѣнени.

Т. Петровъ: Отъ самитъ войници, дошли отъ тамъ, чувате това.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звъни)

Министър-председател Т. Теодоровъ: Всѣки отъ васъ може да консултира войницитъ отъ първа дивизия, които дойдоха тукъ, и ще чуе отъ устата на всѣкиго еднаква благодарностъ и похвада за начина, по който сж били третирани, . . .

Отъ либералнитъ групи: Не е вѣрно.

Министър-председател Т. Теодоровъ: . . . а между това, нѣколко дена прѣди да си дойдатъ тѣ, тукъ се носѣха пакъ такива слухове. Нѣма съмнѣние, положението на плѣнника, ждѣто и да се намѣрва той и както и да

бжде поставенъ, е твърдѣ тежко. То бива обикновено много тежко прѣзъ врѣмена на една война, каквато е тази, която ние прѣживяваме и послѣдитѣ на която още ние и други продължаваме да прѣживяваме. И за да видите до каква степенъ могатъ да се създадатъ безосновни оплаквания за лошото третиране на плѣнницитъ, вие трѣбва да чувате това, което се говори за насъ, за начина, по който ние сме третирани чуждитъ плѣнници, и ще се ужасите прѣдъ онѣзи лъжи, клевети и прѣувеличения, които сж дошли до хората, за плѣнницитъ, за които е думата, и които клевети днесъ циркулиратъ изъ цѣлия печатъ по начинъ, който черни българското име. Недѣйте изключва възможността, щото и ние да станемъ жертва на такива прѣувеличения и безосновни оплаквания.

Г. Ляпчевъ, военниятъ министъръ, ви каза положението и азъ нѣма нужда по-нататкъ да настоявамъ. Сжщо така той ви каза всички онѣзи усилия, които правителството прави, за да може не само да бжде облекчена участъта на нашитъ плѣнени, но още и за да могатъ тѣ да бждатъ частъ по-скоро възврънати въ тѣхнитъ огнища. При това не трѣбва да се мисли, че това е едно задължение на главното командуване да ни повърне войницитъ, когато правителството ги поиска. Казано е, че ще се повърнатъ при нова заповѣдъ, обаче тя е на главното командуване, а не наша и, слѣдователно, ние можемъ да молимъ, а не да командуваме и да изобличаваме нѣкого, че не си изпълнявалъ задълженията. Трѣбва да си знаемъ правата и само тогава да говоримъ. Не е умѣстно сжщо така да се говори, въ каквото и да е отношение, че и задълженията по въпроса за плѣнницитъ въ примиренето въ нѣщо сж били нарушени. Напротивъ, ние считаме, че нашитъ плѣнници се третиратъ добръ, и се надѣваме, че тѣхното освобождение ще послѣдва постепенно, може би, и въ твърдѣ късо врѣме. Но трѣбва да знаете, че има и други прѣпятствия, каквито сж липсата на транспортни срѣдства и пр., които тоже може да забавятъ освобождаването имъ.

Азъ мога, слѣдователно, да увѣря народното прѣдставителство още единъ пѣтъ, че всичко, което зависи отъ правителството, за да се смекчи и подобри участъта на плѣнницитъ, за да се иска частъ по-скорошното тѣхно връщане, се прави повече, отколкото вие може да мислите и отколкото, може би, тѣ очакватъ тамъ. Трѣбва да си наложимъ малко търпѣние, да дочакаме и видимъ по-скорошното осществяване на общото желание не само на плѣнницитъ, а и на цѣлия български народъ.

Това е само, което мога да кажа сега.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Г. министъръ рѣтъ на финанситъ ще отговори на питането на народния прѣдставителъ г. Шакиръ Зюмриевъ.

Има думата г. Шакиръ Зюмриевъ, за да развие питането си.

Ш. Зюмриевъ: Г. г. народни прѣдставители! На 25 декемврий т. г. азъ отправихъ слѣдното питане къмъ г. министра на финанситъ: (Чете)

„Моля г. министра на финанситъ да благоволитъ да отговори: на какво основание се иска да плащатъ воененъ данкъ ония несслужили войници, българи и мюсюлмани, които сж били призовани подъ знамената и сж участвували въ войната?

Моля сжщо да отговори: защо се иска данкъ воененъ отъ младежитъ мюсюлмани, постѣпили на дѣйствиелна военна служба?

Г. г. народни прѣдставители! Вамъ ви е извѣстно, че по силата на закона за въоръженитъ сили, всѣки български гражданинъ трѣбва да отбива своята военна повинностъ. До 1900—1901 г. всички мюсюлмани, български граждани, бѣха задължени да отбиватъ военната си повинностъ, като се правѣше едно изключение само за тѣзи, които иматъ материална възможностъ да плащатъ откупъ, „беделъ“, както го наричаха, въ размѣръ на 25 наполеона, а останалитъ, които нѣмаха тази възможностъ да заплащатъ този откупъ, беделътъ, трѣбваше да служатъ въ редоветъ на армията. И така, до 1901 г. имаше много мюсюлмани, които служеха въ редоветъ на армията. Обаче слѣдъ това законътъ за въоръженитъ сили се измѣни въ смисълъ, че мюсюлманитъ, които не желаятъ да служатъ въ редоветъ на армията, могатъ да бждатъ обложени съ воененъ данкъ. Въ сжщностъ ние не знаехме тогава кои бѣха съображенията да се постѣпва по тоя начинъ, обаче имаше едно окръжно до всичкитъ полкови окръжия, съ което освобождаваха мюсюлманитъ да служатъ, но а

бждатъ обложени съ данъкъ. Въ самия законъ се казва: „Българи, които сж негодни или се освобождаватъ по семейни причини, се облагатъ по 10 л. основенъ данъкъ, а мохамеданитъ — по 20 л.“ По-нататкъ, въ 1914 г., ние направиохме друго едно измѣнение въ закона, че въ случай на нужда, при една обща мобилизация, всички неслужили българи граждани ще бждатъ повикани подъ знамената. Следъ малко врѣме се объяви общата мобилизация, всичкитъ тѣзи граждани бѣха призовани. Между тѣхъ има и отъ тѣзи неслужили, които взеха участие въ войната. Отъ тѣхъ има и убити, ранени, инвалиди и т. н. Отъ тѣзи хора сега, следъ демобилизацията, искатъ да плащатъ воененъ данъкъ за двѣ, три, четири години. Азъ мисля, че това е съвсѣмъ незаконно и неоснователно, защото тѣ сж платили своя данъкъ съ своята кръвъ.

Второто нѣщо, което сжщо така ви е известно, е, че прѣзъ врѣмето, когато се водѣше общоевропейската война, бѣха повикани подъ знамената безъ разлика всички българи граждани отъ наборитъ 39, 40, 41, 42 и 43. Отъ родителитъ на тѣзи младежи отъ поменатитъ набори, които сж новобранци, постѣпили на редовна военна служба, искатъ на общо основание декларация, както досега. Азъ получихъ много писма и оплаквания и отъ Варненско, и отъ Русенско, и отъ Шуменско. Всички протестирайтъ; казватъ: „Какво е това!“

Така че азъ моля да ми се отговори на този въпросъ.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Г. г. народни прѣдставители! Питането на народния прѣдставителъ г. Шакиръ Зюмриевъ се състои отъ двѣ части. На първо мѣсто г. Зюмриевъ пита, защо се облагатъ съ воененъ данъкъ мюсюлмани и българи неслужили, а повикани подъ знамената по врѣме на войната. Следъ щателна справка въ министерството оказа се, че оплаквания отъ такъвъ характеръ въ самото министерство нѣма. Но ако биха достигнали съ врѣме, азъ заявявамъ още отъ сега, че ще удовлетвори оплакванитъ, защото законътъ за освобождаване отъ лични данѣци неслужилитъ, повикани подъ знамената въ врѣме на войната, ме задължава да считамъ такива оплаквания за оправдателни. Прочее, като заставамъ на почвата на закона, обѣщавамъ на г. Шакиръ Зюмриевъ да слѣдя и, ако се появи отнейде оплакване за несъблюдаване на закона, да направя потрѣбното отъ моя страна.

Х. И. Поповъ: Не мислите ли закона за данѣка да го отмените за тѣзи, които ги взеха въ войната?

Министъръ д-ръ С. Даневъ: То е друго за него имаме специаленъ законъ и той се прилага.

Х. И. Поповъ: Този законъ прѣдполагаше да не се взематъ въ войската; щомъ ги взехте, трѣбва да имъ върнете паритъ. Г. Ляпчевъ много добръ знае — той е авторъ на този законъ.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Колкото се касае до втората частъ на питането — защо мюсюлманитъ, вземени като войници на общо основание, се облагатъ съ воененъ данъкъ — имамъ сжщо така да съобщя, че въ министерството оплаквания отъ такъвъ характеръ не сж постѣпили. Отъ момента, откогато, споредъ днешнитъ нареждания, наравно съ българскитъ младежи, и мюсюлманскитъ отбиватъ своята военна повинность, очевидно, ние не можемъ да ги облагаме съ воененъ данъкъ. И ако нейдѣ финансовитъ власти сж постѣпили другояче, то е, очевидно, погрѣшка, която ще бжде нашъ дългъ, когато пристигнатъ подобни оплаквания до насъ, да я поправимъ.

С. Петковъ: Не е необходимо да пристигнатъ оплаквания, г. Даневъ, а трѣбва съ окръжно да се разпоредите за това да се поправи. Азъ Ви заявявамъ, че Вие сте длъжни да разслѣдвате това.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Съ окръжно № 5536 ние сме разтълкували закона на нашитъ подвѣдомствени органи, слѣдователно, ние не допускаме тѣ да правятъ грѣшки. Но ако, паче чаяне, и въпрѣки закона, сж допуснати такива, разбира се, ще ги изправимъ.

С. Петковъ: Какъ не допускате, че има! Народниятъ прѣдставителъ г. Зюмриевъ Ви казва, че има грѣшки.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Конкретни случаи не се посочватъ. Забѣлжете, че азъ отговорихъ на едно питане въ общи термини.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Г. Зюмриевъ! Доволенъ ли сте отъ отговора на г. министра?

Ш. Зюмриевъ: Г. г. народни прѣдставители! Отъ объясненията на г. министра на финанситъ се разбира, че е било издадено подобно окръжно. Ако е вѣрно това, по-нататкъ нѣма какво да се прави. Азъ съмъ доволенъ. Обаче на много мѣста, особено въ Варненско, въпрѣки туй окръжно — ако има такова — отъ скоро, отъ 29 ноември, имаше такива случаи. Бѣхъ въ Варна, дѣто въпрѣки това, що азъ ви заявихъ, имаше съобщение, че известни хора трѣбва да платятъ 300 и нѣколко лева данъкъ. Азъ заявихъ на тѣзи хора, че това е незаконно и неоснователно. Казахъ имъ: „Ако бирникътъ дойде при васъ, вие ще му кажете, че нѣма да му платите, понеже сте служили“. Сжщеврѣменно бѣхме се явили при г. Ляпчева азъ и нѣколко души другари и го помолихме; ако се не лъжа, той каза, че това е незаконно, и обѣща, че съ една окръжна телеграма ще разпореди до финансовитъ власти въ царството. Не зная дали е разпоредено. Основавайки се на това, азъ заявихъ на този човѣкъ да не плаща данѣка. Въпрѣки това, както виждате, органитъ на финансовата властъ продължаватъ, а веднѣжъ платени пари на държавата, веднѣжъ влѣзли въ хазната, много мѣчно излизатъ г. г. народни прѣдставители.

Ето защо азъ моля още веднѣжъ г. министра на финанситъ да нареди туй нѣщо — да не се събира незаконно този данъкъ.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Ще Ви моля да посочите конкретенъ случай и ще бждете увѣрени, че нѣма нищо подобно отъ това, което казвате въ Вашето питане.

Ш. Зюмриевъ: Азъ Ви обѣщавамъ.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Г. министъръ Мушановъ ще отговори на питането на народния прѣдставителъ г. Мехмедъ Джелалъ.

М. Джелалъ: Г. г. народни прѣдставители! Съобщаваме на г. министра, че въ гр. Ксанти сж интернирани българскитъ граждани мюсюлмани и наши избиратели: Таиръ Ефенди, виденъ търговецъ, Молла Мустафа, Хафузъ Сатчи и Шерифъ Ибраимъ, а отъ с. Казалджа, сжщата околия — Рахимъ бей; ние бихме желали да знаемъ отъ г. министра защо сж интернирани тѣзи наши избиратели, и ако сж имали вина, защо не сж прѣддени на сждебнитъ власти да се изслѣдватъ и да се накажатъ, а да не се интерниратъ така като бездомници или не знамъ какви виновници. Искаме да знаемъ дали г. министърътъ е далъ заповѣдъ да се интерниратъ тѣзи наши избиратели, и ако е дадена — на какво основание. По конституцията не се ли третираатъ еднакво всички български подданици въ това царство или има нѣкаква разлика? Но прѣди това, г. г. народни прѣдставители, азъ ще ви разправя нѣколко данни и факти по интернирането на тѣзи господа. Окрѣжниятъ управителъ въ гр. Гюмюрджина — бившиятъ, а не сегашниятъ — г. Панайотовъ, повикалъ г. Рахимъ бей и му казалъ: „Ти трѣбва да ми дадешъ корията, или ако не ми я дадешъ...“ (Възражение отъ групата на демократитъ)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звъни) Моля ви се!

М. Джелалъ: „... ще те интернирамъ“. Околийскиятъ началникъ, нашъ познатъ, г. Димитъръ Бѣлевъ, искалъ муле отъ Сахатчи, а Сахатчи му казалъ: „Какво да ви дамъ муле, трѣбва ми за мене“. „Имашъ, нѣмашъ, ще дадешъ, ако не дадешъ, ще бждешъ интерниранъ“. А другитъ господа сж били интернирани, защото сж прѣчили на приятелитъ, на които направилъ избори, за да назначатъ кметове неговитъ комисционери тютюнджии. Тѣзи свѣдѣния, които сж събрани отъ наши приятели, сж вѣрни. И азъ моля г. министра да ми отговори: какво мисли да направи на тѣзи господа, които интерниратъ безъ право и безъ законъ наши избиратели български граждани, не мислили да имъ наложи нѣкакво наказание? Като чуя отговора на г. министра, азъ пакъ си запазвамъ правото да говоря.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на вътрѣшнитъ работи и народното здраве.

Министъръ Н. Мушановъ: Г. г. народни прѣдставители! Прави ми се питане, дали е вѣрно, че петъ души български граждани мюсюлмани сѣ били интернирани отъ Гюмюрджинския край. Вѣрно е, че бѣха интернирани. Уважамиятъ питачъ иска да знае кои сѣ причинитѣ.

М. Джелалъ: Да.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ считамъ, че е по-добрѣ сега да не се занимаваме съ този въпросъ, като казвамъ, че има работи отъ близкото минало, които трѣбва да се забравятъ и заради насъ, и заради мохамеданството въ тоя край.

Г. п. Анастасовъ: Произволи има. Нѣма какво да се забравя.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ зная по-добрѣ, моля Ви се, изслушайте ме. По-добрѣ е въ сегашно време да забравимъ нѣкои разправии, които е имало въ близкото минало. Може да има нѣкои невинни, но азъ бихъ поддържалъ прѣдъ васъ, че имаше и хора виновни, които трѣбваше да се интерниратъ. Нѣма да ви чета, г-да, свѣденията си, за да ви установимъ една истина, която и вие знаете. Имаше време, когато сѣществуваша подкороросвания въ мохамеданска срѣда, както и въ българската въ тоя край.

Г. п. Анастасовъ: Нищо общо нѣма това.

Министъръ Н. Мушановъ: Оставете ме, разберете.

П. Даскаловъ: Говорете ачикъ, ясно.

Министъръ Н. Мушановъ: Уважамиятъ господа бѣха при мене и азъ считамъ, че при взаимнитѣ разяснения най-добрѣ е да се уреди въпросътъ. Общахъ, че всички интернирани ще се освободятъ, което и направихъ, но за нещастие, прави ми впечатление, че уважамиятъ народенъ прѣдставителъ не знае, че тия интернирани сѣ отпѣдени още отъ 14 т. м.

М. Джелалъ: Това знамъ, г. министре.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ телеграфирахъ до окръжния управителъ.

Г. п. Анастасовъ: То е, защото военниятъ министъръ благоволилъ.

Министъръ Н. Мушановъ: Това е отъ правителството, тия арестувания сѣ отпѣдени отъ страна на правителството. Какви понятия имате за правителството?

А. Коновъ: Тѣ приказватъ на приумица.

Министъръ Н. Мушановъ: Винаги сѣмъ поддържалъ, че отношенията къмъ инороднитѣ и инородни елементи въ страната трѣбва да бѣдатъ еднакви, защото всички сѣ български граждани и трѣбва да се ползватъ отъ всички права и задължения. Азъ можехъ да направя това, което въмето изисква — всички да вършимъ това, което законитѣ ни повеляватъ. И бихъ молилъ всички, безъ разлика на народностъ и на религия, въ страната да разбератъ значението си на граждани въ нашата страна. Убѣденъ сѣмъ, че ние можахме да се разберемъ въ разговоритѣ, които имахме. Мнѣно ми е само едно — че уважамиятъ питачъ въ туй питане казва, че и сега ставали масови интернирани.

Г. п. Анастасовъ: Сега пъкъ на българи.

Министъръ Н. Мушановъ: Това е вѣтърѣ.

М. Джелалъ: Г. министре, азъ не правя разлика, че билъ българинъ или турчинъ, но прѣди нѣколко дена сѣ интернирани осемъ души.

Министъръ Н. Мушановъ: (Къмъ Г. п. Анастасовъ) Ще Ви кажа и за него, като отговоря на г. Занкова. Не му отговарямъ днесъ, защото искамъ да имамъ свѣдѣния, а разберете, че министърътъ на вътрешнитѣ работи не може да отговаря безъ свѣдѣния.

Г. Занковъ: Отъ 10 дни е моето питане.

Министъръ Н. Мушановъ: Нѣмаше ме тукъ, г. Занковъ. Знаете, че отъ 4—5 дни сѣмъ тукъ.

Г. Занковъ: Вие знаете, че въ Струмишко се върши такава контрабанда на добитѣкъ, че страната ще остане безъ добитѣкъ. Трѣбва да се взематъ мѣрки.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звѣни) Моля ви се!

Министъръ Н. Мушановъ: На г. Занкова ще отговоря. Бѣждете увѣрени, че кждѣто намѣря беззакония, извършени отъ чиновникъ, той нѣма да остане ненаказанъ.

Г. Занковъ: Но въ тѣзи контрабанди участвуватъ народни прѣдставители.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звѣни)

Министъръ Н. Мушановъ: Г. Занковъ, ако има народни прѣдставители, които участвуватъ, покажете ги на бѣлтъ свѣтъ. Вие сте въ срѣдата на народното прѣдставителство, ще можете да дадете вашата санкция.

Азъ не сѣмъ направилъ нито едно интерниране, за да нѣма нужда да се казва, че сѣмъ правилъ масови интернирования. Сега се нарежда административната властъ въ лицето на единъ човѣкъ, когото всички познаватъ тамъ и цѣлѣта ни е да има миръ между населението, между мюсюлмани и българи. И увѣренъ сѣмъ, че при разбирането, което трѣбва да има, и най-главното, при разбирането, че сме граждани на една и сѣща държава, нѣма да има въ бѣждаще случаи на оплаквания. Позволете ми пакъ и по интереситѣ на страната, и по интереситѣ на мохамеданското население въ този край, никога да не кажа съображенията, по които, наистина, административнитѣ власти сѣ намѣрили за нужно да интерниратъ близо нѣкждѣ до границата.

Г. п. Анастасовъ: Ние Ви заявяваме, че това е производъ.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ не искамъ да правя партизанлъкъ съ този въпросъ . . .

Г. п. Анастасовъ: За партизанлъкъ го правите.

Министъръ Н. Мушановъ: . . . и заради туй никога не ще спомена нѣкои други работи, които въ сегашно време могатъ да бѣдатъ повече вредни за нашитѣ отношения въ този край, отколкото да бѣдатъ полезни. Имаше времена на страсти — знаете ги всички, и при които все е имало вина малко отъ нашитѣ власти, малко и отъ тѣхъ. Разберете, че е време да туримъ край на това, да заживѣемъ по-добрѣ тамъ, отколкото да се дразнимъ съ миналото. Азъ мога да дамъ всичката увѣреностъ отъ страна на кабинета, че ние искаме да царува редъ, както навсѣкждѣ, и никога единъ гражданинъ да не попадне подъ произвола на административнитѣ власти.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Доволни ли сте, г. Мехмедъ Джелалъ?

М. Джелалъ: Г. министърътъ казва, че желае да царува законъ въ нашия край, но, за жалость, ние теглимъ съ вѣже г. министра да дойде, а той не иска да дойде. Молимъ го, струваме, правимъ да дойде, но той не ще. Дохожда до старата граница и тамъ спира. Г. министърътъ иска да каже, че не желае да разкрие тукъ прѣстѣпленията.

Министъръ Н. Мушановъ: Не прѣстѣпленията.

М. Джелалъ: Г. министърътъ казва, че е имало нѣкои инциденти. (Прѣрекание между народнитѣ прѣдставители отъ земледѣлската група и народнитѣ прѣдставители мюсюлмани)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Моля ви се, г-да.

М. Джелалъ: Г. министърътъ желае да каже, че въ мюсюлманското население имало нѣщо лошо и той не иска да го открие. Г. г. народни прѣдставители! То е скроенъ капанъ отъ всички чиновници, както въ миналото, така и сега. И уважамиятъ г. Златевъ, и уважамиятъ г. Сви-

наровъ, и Хаджиевъ, и Панайотовъ, даже и сега и г. Мончевъ сж кроели такива капани. Но, г-да, то е срамота и лъжа. Ние знаемъ, що е законъ въ страната и че трѣбва да бждемъ подданици на тая България, но вие не сте ни третирали като подданици, ами пращате крадци секретари, началници и други.

Нѣкой отъ групитѣ на блока: Тамъ гледай. (Сочи либералнитѣ групи)

М. Джелалъ: Вие казвате, че отъ тая страна се пращаха лоши хора. Ами вашитѣ хора какви сж? Комисионери на тютюнджий и пр. Може ли това? Вие пратихте началници такива, че ние сега молимъ да ни пратите старитѣ. Ние сме жадни за български закони и молимъ г. министра и народнитѣ прѣдставители да обърнатъ внимание на нашия край. Това е доста и съ това свършвамъ. (Ржкоплѣскане отъ народнитѣ прѣдставители мюсюлмани и нѣкои народни прѣдставители отъ либералнитѣ групи)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Пристѣпваме къмъ дневния редъ.

Г. Занковъ: Г. прѣдседателю! Азъ искамъ непрѣмънно да ми се отговори на питането.

Министъръ Н. Мушановъ: Нѣмамъ още свѣдѣнията.

Г. Занковъ: Вие знаете какво става въ Струмишко. Въ България нѣма храни, а Струмишко е единъ улей, отъ кждѣто се изнася всичкия добитѣкъ.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Силно звѣни)

Г. Занковъ: Защо биете така звѣнеца? Азъ искамъ да се вземе бѣлѣжка и да се направи потребното отъ страна на правителството.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Кждѣ се намирате вие? Азъ питамъ, има ли редъ въ това Събрание или нѣма? Азъ съобщихъ, че врѣмето за питанята мина, и понеже на Васъ никой не Ви отговори, вие нѣмате право да говорите. Когато г. министърътъ съобщи, че е готовъ да Ви отговори, тогава вие ще развиете питаннята си.

Г. Занковъ: Има хора интернирани и ние искаме да знаемъ за какво сж интернирани.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Нѣмате думата.

П. Даскаловъ: Министърътъ трѣбва да отговори.

Г. Занковъ: Азъ искамъ г. министъръ Даневъ да ми отговори за безстопанскитѣ тютюни.

Министъръ Н. Мушановъ: (Къмъ П. Даскаловъ) Какво мислите, че не искамъ да отговарямъ ли, г. Даскаловъ?

П. Даскаловъ: Тѣй мисля.

Министъръ Н. Мушановъ: Моля почитѣ малко. Ако имавъ свѣдѣнията, щѣхъ веднага да отговоря. Нѣмамъ възможность да отговоря, защото ги нѣмамъ. Недѣйте само вдига гюрюлтия.

Г. Занковъ: Какъ да нѣмате свѣдѣнията?

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звѣни) Моля Ви се, г. Занковъ.

Г. Занковъ: Ще имаме сега, ваканция единъ мѣсецъ и може би, ще бжде всичко свършено.

Министъръ Н. Мушановъ: Елате при мене и ще свършимъ работата.

Г. Занковъ: При Васъ сж идвали. Азъ искамъ да се изтъкне това тукъ, за да се види какъвъ е режимътъ въ новитѣ земи, дали е сжщиятъ, както по-рано, или е другъ.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ ще Ви установя, че е другъ

Г. Занковъ: Азъ мога да Ви очертая физиономията на Гюмюрджинско и Струмишко.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Минаваме къмъ дневния редъ.

На първо мѣсто е трето четене на законопроекта за доплащане дневни пари на чиновницитѣ, служащитѣ и работницитѣ въ държавнитѣ мини и за плащане пенсионнитѣ удрѣжки на работницитѣ при сжщитѣ мини.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ П. Панайотовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за доплащане дневни пари на чиновницитѣ, служащитѣ и работницитѣ въ държавнитѣ мини и за плащане пенсионнитѣ удрѣжки на работницитѣ при сжщитѣ мини.

Чл. 1. На всички чиновници, служащи и работници въ държавнитѣ мини да се доплатятъ дневни пари, още по една пета отъ дневната имъ заплата, за врѣмето съ 10 септемврий 1915 г. до 19 ноемврий 1916 г. включително и още по двѣ пети отъ сжщата заплата за врѣмето отъ 20 ноемврий 1916 г. до 1 ноемврий 1918 г., независимо отъ получаванитѣ пѣтни и дневни пари по смѣтка или други възнаграждения.

Чл. 2. Разрѣшава се да се изплащатъ отъ държавата пенсионнитѣ удрѣжки на работницитѣ при държавнитѣ мини за минало врѣме, както и за въ бждеще.

Чл. 3. За изплащане дневнитѣ пари и пенсионнитѣ удрѣжки по чл. чл. 1 и 2 отъ настоящия законъ се създава подъ управлението на Министерството на търговията, промишлеността и труда единъ специаленъ фондъ, за образуването на който ще се удрѣжатъ по 10 лева отъ стойността на всѣки продаденъ тонъ каменни въглища отъ държавнитѣ каменновъглени мини.

Чл. 4. Отъ облагитѣ на настоящия законъ ще се ползуватъ само тия работници при държавнитѣ мини, които законътъ завари на работа въ послѣднитѣ, или които, въ опрѣдѣленъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда срокъ, постѣпятъ на работа въ сжщитѣ и които се подчиняватъ напълно на наредбитѣ отъ управлението на минитѣ.

Слѣдуюмитѣ се дневни ще се получаватъ отъ фонда мѣсечно срѣщу всѣки изработенъ въ бждеще мѣсецъ. Тѣй сжщо ще се изплащатъ и пенсионнитѣ удрѣжки.

Когато нѣкой работникъ напусне работата въ мината, остатѣкътъ отъ слѣдуюмитѣ му се дневни пари може да му се изплати на единъ пѣтъ слѣдъ това напусане, ако послѣдното не е било прѣдизвикано отъ неизпълнение разпорѣбитѣ на управлението на мината и ако то е станало по независящи отъ работника причини. Сжщото важи и за изплащането пенсионнитѣ удрѣжки.

Чл. 5. За прилагането на настоящия законъ ще се издаде специаленъ правилникъ отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Които прие-матъ на трето четене прочетения законопроектъ, моля, да си вдигнатъ ржката. Болшинство, приема се.

Слѣдва трето четене на законопроекта за амнистията.

Моля г. докладчика да го прочете.

Докладчикъ П. Панайотовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за амнистия.

Членъ единственъ. Дава се амнистия за слѣднитѣ прѣстѣпления, извършени отъ деня на обявяването страната въ военно положение (1 августъ 1914 г. до 1 декемврий 1918 г.)

1. По наказателния законъ.

а) измѣна (чл. чл. 98—108);

б) прѣдательство (109—118);

в) насилствени дѣйствия и оскърбления противъ държавния глава и членовѣтъ отъ сѣмейството му (чл. чл. 119—125);

г) прѣстѣпления противъ властѣта (чл. чл. 138—145, 149, 150, 152, 153 ал. 1, 154 ал. 1);

д) прѣстѣпления по носене военната тегоба и противъ държавната въоръжена сила (чл. чл. 157, 158, 159, 160, 161, 165, 167, 169);

- е) прѣстѣпления противъ общественя редъ (чл. чл. 172—174, 175, 175-а, 176, съ изключение съзаклятие за извършване прѣстѣпление по чл. 175-б, 179—182);
- ж) докaчение на честѣта (чл. 236 п. п. 3 и 7);
- з) укривателство на амнистиранитѣ дѣяния по настояща законъ;
- и) прѣстѣпления по чл. чл. 406 и 407 ал. II.

2. По военнаонаказателния законъ.

а) нарушение на воинското чинопочитание и подчиненостъ (чл. чл. 119, 120, 121, съ изключение на случаитѣ, когато началникътъ е тежко раненъ, битъ или осакатенъ, или е послѣдвала смъртъ, но безъ умисълъ за убийство, прѣстѣпленията по чл. чл. 123, 124, 125, освѣнъ случаитѣ на тежко нараняване, или осакатяване, или смъртъ, безъ умисълъ за убийство, и прѣстѣпленията, прѣдвидени по чл. чл. 126, 127, 128, 129, 130, 131 и 132);

б) прѣстѣпления противъ дежурнитѣ и др. длѣжностни лица отъ военното вѣдомство, а сѣщо и противъ военния караулъ (чл. чл. 134—140);

в) нарушение по служебнитѣ обязанности въ врѣме на дежурство или караулъ (чл. чл. 141—146);

г) отклоняване отъ служба (чл. чл. 149—159, 161, 251—259);

д) нарушение правилата на воинското благочиние и постановленията, които го ограждатъ (чл. чл. 162—168);

е) нарушения по чл. 184;

ж) противозаконно отчуждаване и разваляне казионно обѣкло и др. снаряжения отъ войници (чл. чл. 189—193, 194 ал. 1);

з) прѣдательство (по чл. чл. 226 и 227 ал. 1);

и) нарушение длѣжноститѣ (чл. чл. 231 ал. 1, 234—239 и 241—250);

к) прѣстѣпления по чл. 268.

Забѣлѣжка 1. Амнистията не се прилага за отклонившитѣ се отъ служба военнослужащи, които не се явятъ въ частитѣ си или въ най-близкото команданство въ течение на три мѣсеца отъ подписването на общия миръ.

Забѣлѣжка 2. Амнистиратъ се всички неявили се въ частитѣ си слѣдъ общата мобилизация — 10 септемврий 1915 г., поради прѣбиваването имъ въ задокеански и неприятелски страни.

Забѣлѣжка 3. Отъ настоящата амнистия не се ползватъ въ никакъвъ случай министритѣ; не се ползватъ сѣщо и лицата, които сѣ дѣйствували съ користолюбива цѣль.

Забѣлѣжка 4. Амнистиратъ се, ако сѣ взели участие въ войната, всички военнослужащи, осѣдени прѣди и прѣзъ настоящата война, изтѣрпѣли наказанието или на които изпълнението на присѣдитѣ е отложено за слѣдъ демобилизацията или сѣ били помилвани.

Забѣлѣжка 5. За дѣянията, извършени прѣзъ 1913 г., амнистиратъ се и онѣзи военнослужащи, които, незасегнати съ закона за амнистията отъ 1914 г., сѣ осѣдени по ст. ст. 160, 10, 16, 17 и 101 отъ военнаонаказателния законъ.

Забѣлѣжка 6. Сѣдебнитѣ разности по амнистиранитѣ дѣла не се връщатъ никому.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Стоянъ Омарчевски.

С. Омарчевски: Г. г. народни прѣдставители! Въ първоначалния проектъ за амнистия, както е билъ внесенъ въ Народното събрание отъ прѣдложителитѣ на блока, има една точка втора, споредъ която се амнистираха и прѣстѣпленията по закона за дълъжение на наказателния законъ отъ 25 февруарий 1909 г., чл. чл. 1 до 5. Този законъ е тѣй наречениятъ законъ за анархиститѣ, който въ първоначалния текстъ на законопроекта за амнистията бѣше прѣдвиденъ. Въ комисията този текстъ биде прѣмахнатъ и при второто четене не стана дума за него. Сега, при трето четене, ние внасяме едно, прѣдложение, подписано отъ прѣдставители на всички партии, които сѣ отъ управляющия блокъ, и молимъ да бѣде прието като забѣлѣжка седма, а именно да се каже: (Чете) „Амнистиратъ се така сѣщо дѣянията, извършени прѣзъ сѣщото врѣме по чл. чл. 1 до 5 отъ закона за допълнение на наказателния законъ отъ 25 февруарий 1909 г.“ Това е първоначалниятъ проектъ. Нѣма да ви казвамъ, че тукъ се визиратъ нѣколко дѣца, 60—70 ученици и ученички, на които имъ прикачили прозвището, че сѣ анархисти. Тѣ не сѣ никакви анархисти. Министърътъ на правосѣдието е ангажиранъ по този въпросъ, изучилъ го е всестранно и тѣхната амнистия бѣше въ проекта. И тѣ бѣше една отъ точкитѣ на проекта, който г. министъръ Джидровъ бѣше внесълъ.

По-нататѣкъ, имаше и второ прѣдложение, което се касае до забѣлѣжка четвърта, която ви прочете докладчикътъ г. Панайотовъ, а именно, ние прѣдлагаме думата „военнослужащи“ да се изхвърли и забѣлѣжката да остане така: (Чете) „Амнистиратъ се, ако сѣ взели участие въ войната, всички осѣдени прѣди и прѣзъ настоящата война, изтѣрпѣли наказанието си или на които изпълнението на присѣдитѣ е отложено за слѣдъ демобилизацията или сѣ били помилвани.“ Това е нашето прѣдложение — изхвърлятъ се само думитѣ „военнослужащи“ и понятието става по-широко: амнистиратъ се всички, било военнослужащи, било ония, които прѣди войната не сѣ били такива. Азъ моля да гласувате това прѣдложение.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Г. г. народни прѣдставители! Вчерта, при второто четене, пропуснахъ да обясня, че съ забѣлѣжка 4, както тя е сложена, комисията разбираше, че еднакво се амнистиратъ дѣянията на ексекутиранитѣ осѣдени, че тия послѣднитѣ, на които наследнитѣ сѣ лишени отъ пенсия, получаватъ пенсия по силата на този законъ. То е едно. Комисията сѣщо бѣше на мнѣние, но поради обясненията на г. министъръ-прѣдседателя оттегли прокарването му въ закона и не взе рѣшение по този въпросъ — щото за врѣдитѣ, причинени отъ дѣянията въ Радомиръ и Кюстендилъ, лицата, които сѣ прѣтѣрпѣли щети, да бѣдатъ обезщетени отъ държавата. Но, прѣдъ видъ обясненията, казвамъ, на г. министъръ-прѣдседателя, който заяви, че г. финансовиятъ министъръ прави въ туй направление нѣщо и нарежда тия щети да бѣдатъ понесени отъ държавата, комисията не взе рѣшение, обаче изказва пожелание тия мѣрки да бѣдатъ частъ по-скоро приведени въ изпълнение, за да може да се успокоятъ лицата, прѣтѣрпѣли загуби въ този край.

И. Веселиновъ: Тѣзи лица ще бѣдатъ обезщетени по административенъ редъ.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Да, по административенъ редъ, за да не отиватъ по сѣдилищата.

К. Панайодовъ: Не само за дѣянията въ Кюстендилъ и Радомиръ, а и въ други мѣста.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Забѣлѣжка 4. (Чете) „Амнистиратъ се, ако сѣ взели участие въ войната, всички военнослужащи“ и пр., комисията не разбира военнослужащитѣ, но да сѣ били такива въ врѣме на осѣждането, и, слѣдователно, комисията избобщи схваща забѣлѣжка 4 тѣй, както г. Омарчевски я разбира, и е съгласна думата „военнослужащи“ да се изхвърли и да стане: „Амнистиратъ се, ако сѣ взели участие въ войната, всички осѣдени“ и т. н.

Д-ръ А. Гиргиновъ: Оставете вашата комисия.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Комисията разбираше...

Д-ръ А. Гиргиновъ: Нищо не сте разбрали и сега само говорите.

Докладчикъ П. Панайотовъ: (Къмъ д-ръ А. Гиргиновъ) Недѣйте ме обижда, г. Гиргиновъ, защото г. Омарчевски дохожда при мене...

Д-ръ А. Гиргиновъ: Това показва, че нищо не разбирате.

М. Такевъ: Позволете. На трето четене не може да става това — да се изхвърли тая или оная дума. Комисията каквото е рѣшила вчера, ние го гласувахме и на трето четене така ще си остане.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Добрѣ, азъ, обаче, съмъ длѣженъ да ви обясня...

М. Такевъ: Суспендиратъ се всички наказателни закони отъ 1 августъ 1914 г. до 1 януарий 1919 г.; отварятъ се вратитѣ на затворитѣ и се затварятъ вратитѣ на сѣдилищата — такъвъ законъ пишете!

Докладчикъ П. Панайотовъ: Г. Такевъ! Азъ не съмъ гласувалъ за тая амнистия.

М. Такевъ: Какви сѣ тия обяснения и допълнения всѣка минута?

Докладчикъ П. Панайотовъ: Азъ съмъ длъженъ . . .

М. Takeвъ: Вие сте длъженъ само да докладвате и да оставите на Камарата да рѣшава. Всѣки прѣстѣпникъ иде въ Камарата да търси милостъ.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Азъ съмъ длъженъ да дамъ обяснения по тая забѣлѣжка 4.

Д-ръ А. Гиргиновъ: Нѣма за какво.

Докладчикъ П. Панайотовъ: Повдига се въпросъ касателно пунктъ 2 отъ законопроекта, който се иска да бѣде възстановенъ. Азъ мисля, че надали той може да бѣде възстановенъ сега на трето четене, но народното прѣдставителство ще ми позволи да кажа, че съображенията, по които въ комисията бѣше прѣмахнатъ п. 2 и по които г. министъръ-прѣдседателъ се съгласи въ комисията да бѣде изхвърленъ, бѣха тия: понеже този законъ за анархиститѣ е съставенъ поради едно международно задължение, естествено, въ такъвъ случай амнистирането на прѣстѣпленията по този законъ не може да не стане безъ особени послѣдствия. По тия съображения п. 2 отъ законопроекта се изхвърли.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Има думата г. министъръ-прѣдседателъ.

Министъръ-прѣдседателъ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Моля на трето четене да не се приематъ вече никакви забѣлѣжки и текстътъ да остане тъй, както вчера го приехме съ голѣмо болшинство и съ рѣкопѣскане. Всѣка поправка може само да развали, нѣма да ползува нищо. Азъ моля да се гласува законопроектътъ тъй, както се гласува вчера.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Има направени, г-да, нѣколко прѣдложения, които, съгласно правилника, трѣбва да се подложатъ на гласуване, прѣди да се гласува на трето четене изцѣло законопроектътъ.

Първото прѣдложение е отъ народния прѣдставителъ г. Стоянъ Омарчевски: (Чете) „Забѣлѣжка 7. Амнистиратъ се така сѣщо дѣянията, извършени прѣзъ сѣщото врѣме по чл. чл. 1 до 5 отъ закона за допълнение на наказателния законъ отъ 25 февруарий 1909 г.“ Които приематъ това прѣдложение на г. Омарчевски, моля, да си вдигнатъ рѣката. Меншество.

Второ прѣдложение пакъ отъ г. Стоянъ Омарчевски: „Въ забѣлѣжка 4 думата „военнослужещи“ да се изхвърли и забѣлѣжката да остане: амнистиратъ се, ако сѣ взели участие въ войната, всички осѣдени прѣди и прѣзъ настоящата война, изтѣрпѣли наказанието си или на които изпълнението на присѣдитѣ е отложено за слѣдъ демобилизацията или сѣ били помилвани.“ Които приематъ това прѣдложение, моля, да си вдигнатъ рѣката. Меншество.

С. Дойчиновъ: Болшинство е.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Моля Ви се! — Трето прѣдложение отъ народния прѣдставителъ г. Стефанъ Петковъ: „Тѣй като прѣзъ идната година нѣма да има изземване на вълна, млѣко и цвекло, а нарушенията по прѣдаването тѣзи артикули на държавата възлизатъ на 100 хиляди и повече, моля Народното събрание да се съгласи да приеме къмъ закона за амнистията новъ пунктъ 5: всички прѣстѣпления и нарушения по закона за стопански грижи и обществена прѣдвидливостъ, извършени по поводъ прѣдаването на държавата вълната, млѣкото и сѣене цвеклото“. Които приематъ това прѣдложение на г. Петковъ, моля, да си вдигнатъ рѣката. Меншество.

Министъръ Н. Мушановъ: Това прѣдложение не можеше да се полага на гласуване — то падна вчера на второ четене.

С. Петковъ: Пакъ го права.

М. Takeвъ: По правилника не може.

Министъръ Н. Мушановъ: Така не може, не е по правилника.

С. Петковъ: То не е сѣщото прѣдложение.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Има прѣдложение отъ плѣвенския народенъ прѣдставителъ г. Панайотъ

Чорбаджиевъ, въ смисълъ да се прибави нова забѣлѣжка къмъ законопроекта за амнистията: (Чете) „Подлагатъ се на ревизия отъ гражданскитѣ сѣдилища всички произнесени отъ полевитѣ военни сѣдилища присѣди по прѣстѣпления, прѣдвидени въ общия наказателенъ законъ, които не се засѣгатъ отъ настоящия законъ за амнистията. Които приематъ това прѣдложение на г. Чорбаджиевъ, моля, да си вдигнатъ рѣката. Меншество.

(Рѣкопѣскане отъ групитѣ: работническа социалдемократическа — тѣсни и народно-либералната — генадиевисти)

А. Малиновъ: (Къмъ работническата социалдемократическа тѣсна група) Излиза, че вие, които ни обвинявате, че сме подавали рѣка, вие подавате. Азъ протестирамъ противъ това. Стига тая шарлатания.

В. Молловъ: Това е черно-червенъ блокъ.

Х. Кабакчиевъ: Долу военнитѣ сѣдилища!

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Ще моля господата да иматъ по-голѣмо спокойствие, за да може да се знае какво се гласува.

Има прѣдложение отъ г. Омарчевски да се прибави нова забѣлѣжка къмъ законопроекта за амнистията съ слѣдното съдържание: (Чете) „Забѣлѣжка 6. Висящитѣ въ военно-полевитѣ сѣдилища дѣла, както и тия, които биха се заведи противъ граждански лица — частни или длѣжностни — за прѣстѣпления по общия наказателенъ законъ или закона за реквизицията, се прѣдаватъ на общитѣ сѣдилища за разглеждане.“

Министъръ-прѣдседателъ Т. Теодоровъ: То не е прѣдметъ на амнистията и не бива да се гласува, и азъ моля да се отхвърли, ако се гласува. То е прѣдметъ на особень законъ.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Които приематъ прѣдложението на г. Омарчевски, моля, да си вдигнатъ рѣката. Меншество.

Които приематъ на трето четене законопроекта за амнистията тѣй, както се прочете, моля, да си вдигнатъ рѣката. Болшинство. (Продължителни рѣкопѣскания отъ групитѣ на блока)

Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ ще моля да се изправи една грѣшка, направена при трето четене на законопроекта за допълнителни свръхсметни кредити по бюджетитѣ за 1919 г. нѣ сума 60.453.842 л. Азъ тогава не присѣдствувахъ тукъ.

Нѣкой отъ либералнитѣ групи: Това не е на дневенъ редъ. Нека остане слѣдъ празничитѣ.

Министъръ д-ръ С. Даневъ: Вие рѣшихте да се публикуватъ протоколитѣ на Народното събрание и вслѣдствие на това въ новия екземпляръ е помѣстена сумата 80 хиляди лева. Ако искате да се поправи тази грѣшка, азъ ще моля да гласувате поправката. Докладчикътъ не е ималъ поправения екземпляръ нарѣка и затуй не го е докладвалъ. Азъ желая да бѣда въ редъ и затова ще ви моля съ вашия вѣтъ да се съгласимъ да се изправи тази грѣшка въ окончателния текстъ на закона.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Momчиловъ: Които сѣ съгласни съ изправянето на тази грѣшка, моля, да си вдигнатъ рѣката. Болшинство.

Има думата г. министъръ-прѣдседателъ.

Министъръ-прѣдседателъ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Съгласно чл. 127 отъ конституцията, ако сегашната сесия бѣше обикновена, ние трѣбваше да прѣкъснемъ засѣданията отъ 28 декемврий до 28 януарий, за да можемъ да прѣкараме празничитѣ, ваканционнитѣ дни, които прѣдвизжда самата конституция. Но тѣй като нашата сесия е извънредна, то очевидно е, че ние можехме да продължимъ засѣданията, безъ особено рѣшение, до днесъ, 31 декемврий, можемъ да ги продължимъ и по-нататѣкъ, ако има нужда, и да си дадемъ отпускъ за ваканцията повече или по-малко дни, безъ да се свързваме отъ постановленията на конституцията, защото, повтарямъ, сегашната сесия е извънредна. Азъ мисля, че слѣдъ привършване на дневния редъ, Народното събрание може да бѣде спокойно въ своята съзѣсть, че е направило доста много въ изпълнение на своята висока мисия. Правителството сѣщо така мисли, че то е могло да изпълни една голѣма частъ отъ онази програма, която си начерта съ декларацията си отъ 1 декемврий т. г. И заради това азъ прѣдавамъ да се отложатъ засѣданията на Камарата отъ днесъ до 11 февруарий идущата година. Прѣзъ това врѣме

на правителството прѣдстои една твърдѣ важна и твърдѣ сериозна задача, между многото други, които има то, и за която се изисква повече спокойствие, повече трудъ и внимание, безъ да бѣде спѣвано отъ работата въ Камарата — то е въпросътъ за нашата прѣхрана. Този въпросъ ще бѣде отъ утрѣ нататкъ прѣдметъ на особени и по-специални грижи и мѣрки на правителството, а така сѣщо и другитѣ въпроси отъ външната политика, които ще приковатъ по-специално отгукъ нататкъ нашето внимание, отколкото това бѣше досега. Отъ друга страна, празникитѣ настѣпиха вече, и ние сме хора християни, па и самата конституция прѣдвижда това, имаме право на една почивка и по тази причина се иска този отдихъ. Веднага следъ свършаване на ваканцията, именно на 11 февруарий, ще трѣбва още отъ сега да се поставятъ на дневенъ редъ мѣроприятия отъ първостепенна важностъ.

II. Чорбаджиевъ: Законопроектътъ за печалбитѣ.

Министъръ-прѣдседателъ Т. Теодоровъ: Като прѣдметъ отъ първостепенна важностъ и заради това заслужава да се постави на първо мѣсто въ дневния редъ е законопроектътъ за данъка върху печалбитѣ, законопроектъ, който мина въ комисията и ще бѣде поставенъ на второ четене, и, слѣдователно, трѣбва да бѣде на пръвъ дневенъ редъ, защото той съставлява една отъ програмнитѣ точки на правителството, а то държи както за всички други точки отъ своята програма, така сѣщо да изпълни и да проведе въ животъ и тази точка отъ своята програма. Следъ него да бѣде поставенъ на дневенъ редъ законопроектътъ за измѣнение закона за селскитѣ и градскитѣ общини и слѣдъ това вече, слѣдъ събирането ни, ще видимъ какво можемъ да поставимъ още на дневенъ редъ, но на първо мѣсто да се поставятъ тѣзи два прѣдмета.

Считамъ за нужно по този поводъ да заявя, понеже прѣдметътъ на народната прѣхрана е най-важниятъ, който въ днешно врѣме интересува нашия народъ и нашето общество, че имаме свѣдѣния, какво въ едно сравнително късо врѣме ще могатъ да ни се доставятъ отъ странство отъ 15 до 20 хиляди тона зърнени произведения, благодарение на съдѣйствието на американското правителство и неговиятъ прѣдставителъ въ Парижъ, Ховеръ. Разумѣва се, че ако това нѣщо може да се приведе въ изпълнение при мѣжнотинитѣ, които днесъ създава продоволствието въ цѣлия свѣтъ, това ще бѣде едно голѣмо улеснение на задачитѣ на правителството и ние ще го посрещнемъ съ голѣма признателностъ. Но по-важно и по-сѣщественно е, г. г. народни прѣдставители, да се постареемъ, щото съ собствени срѣдства да се изхранимъ. Отъ нѣкои мѣста въ нашето отечество, където се намиратъ повече храни, да можемъ да попълнимъ продоволственитѣ магазини на Дирекцията за обществена прѣвидливостъ. Защото прѣди да прибѣгнемъ къмъ донасяне на храни отъ вънъ или едновременно като прибѣгнемъ къмъ тази мѣрка, която изисква изнасяне на златна валута и влияе, нѣма съмнѣние, по единъ доста чувствителенъ начинъ върху нашето икономическо състояние, ние би трѣбвало да се постараемъ да си помогнемъ съ свои собствени срѣдства. Правителството, въ съгласие съ Дирекцията за прѣхраната и съ Министерския свѣтъ, създаде особени благоприятни условия, такива, каквито не сѣ били досега, за нашитѣ производители на зърнени произведения, за да могатъ тѣ да бждатъ много по-добрѣ обезщетени, удовлетворени за продуктитѣ, които биха дали на страната. Но едновременно съ тия добри грижи на правителството и на Дирекцията за прѣхраната, трѣбва да очакваме и пълното съдѣйствие на обществото, което трѣбва да направи апелъ къмъ тѣзи производители, които провидението ни е ошастливило да иматъ една по-хубава реколта, за да могатъ да отдѣлятъ нѣщо повече, за да нахранятъ своитѣ съграждани въ градоветѣ или своитѣ сѣселани въ другитѣ мѣста, дѣто сѣ били по-малко щастливи. Азъ желая, щото г. г. народнитѣ прѣдставители, като се разотидатъ по мѣстата си, да упражнятъ всичкото онова морално влияние, което тѣ иматъ по силата на доврѣието, което избирателитѣ имъ сѣ дали, безъ разлика отъ коя партия сѣ, да го упражнятъ особено спрѣмо производителитѣ, като ги молятъ да покажатъ единъ голѣмъ актъ на патриотизмъ и да спомогнатъ на България въ тия критически врѣмена,

въ които тя се нуждае отъ много нѣща и въ които тя очаква много нѣщо за своето бждеще, но на първо мѣсто и най-много се нуждае и очаква хлѣбъ. И не само г. г. народнитѣ прѣдставители, но и печатътъ, г. г. министритѣ — всички ще трѣбва да се поставимъ въ услуга за удовлетворение тази нужда на България.

Съ тия думи азъ моля да се гласува отлагане на заседанията за 11 февруарий 1919 г.

П. Чорбаджиевъ: Прѣди да се гласува, нѣма ли да кажете нѣщо за международното положение, въ което се намира сега България?

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Петъръ Пешевъ.

П. Пешевъ: Г. г. народни прѣдставители! Ние не можемъ да не се радваме отъ тая декларация, която направи г. министъръ-прѣдседателътъ, какво прѣдставителътъ на Сѣверо-американскитѣ държави въ София е далъ своето съдѣйствие, щото въ България да се донесатъ зърнени храни, които въ голѣма степенъ ще съдѣйствуватъ за подобрене прѣхраната на населението въ страната. (Ржкоплѣскане отъ нѣколцина отъ либералитѣ и отъ блоковитѣ групи) Азъ мисля, г-да, че изразявамъ мнѣнието на цѣлото Народно събрание, като прѣдлагамъ, щото нашиятъ прѣдседателъ на Народното събрание да изкаже благодарността на българския народъ за това съдѣйствие, което се оказва отъ страна на прѣдставителя на Сѣверо-американскитѣ държави за подобрене положението по прѣхраната на българския народъ, . . .

М. Такевъ: Прието!

П. Пешевъ: . . . като се благодари сѣщо и за досегашнитѣ симпатии, които тая велика задокеанска държава е оказала къмъ положението на българския народъ. (Бурни ржкоплѣскания отъ всички страни, съ изключение на тѣснитѣ социалисти)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Г. г. народни прѣдставители! Вземамъ актъ отъ прѣдложението на г. Пешевъ, посрещнато единодушно отъ Народното събрание, и съ чувство на най-голѣма радостъ ще изразя на прѣдставителя на Сѣверо-американскитѣ държави вашата благодарностъ, която е благодарностъ на българския народъ.

Г. Димитровъ: Както на кайзера правихте това, точно така и сега правите.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Азъ ще Ви моля, г. Димитровъ, поне въ единъ таквъ моментъ на дѣяние, отъ което най-напрѣдъ вие и вашитѣ приятели ще почувствувате облекчение, да бждете малко по-деликатни и да не ме прѣкъсвате.

М. Такевъ: Недѣйте му отговаря!

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Азъ държа да заявя на народното прѣдставителство, че, като изразителъ на неговото чувство на голѣма благодарностъ, азъ ще направя всичко да изкажа вашата благодарностъ, която е благодарностъ на българския народъ, на когото трѣбва да благодаримъ не само за храната, която сега ще ни бѣде изпратена и отъ която имаме такава голѣма нужда, но и за всичкото внимание, за всичкитѣ грижи, за всичкитѣ услуги и за всичката помощъ, която великата американска нация е била готова винаги да даде и сега, сме сигурни, ще даде на това нещастно българско племе, за да може и то въ края на краищата, слѣдъ толкова жертви, слѣдъ толкова мѣжки, да постигне това, което историята му заповѣдва да постигне, за да може и то спокойно да се прѣдаде на своето мирно и културно развитие за полза на българския народъ и за полза на човѣчеството. (Ржкоплѣскане отъ всички групи)

Които приематъ прѣдложението на г. министъръ-прѣдседателя, слѣдующето заседание да бѣде на 11 февруарий съ опрѣдѣления отъ него дневенъ редъ, моля, да си вдигнатъ ржката. Болшинство.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 5 ч. 35 м. слѣдъ пладне)

Подпрѣдседателъ: Д-ръ И. МОМЧИЛОВЪ

Секретаръ: П. ПАНАЙОТОВЪ

Зам.-началникъ на Стенографското бюро: В. ИВ. ВАСИЛИЕВЪ